

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijziging beleidsplan Openbare Verlichting

Collegedatum: 8 september 2026

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. het beleidsplan openbare verlichting gewijzigd vast te stellen met de volgende aanpassingen:
 - a. Telemanagement toe te passen op plaatsen waar dit van meerwaarde is, zoals het centrum van Wijchen en doorgaande (hoofd)wegen.
 - b. Verlichting in het buitengebied wordt bij reconstructie of einde levensduur alleen verwijderd wanneer er geen sprake is van een onveilige situatie.
 - c. In parken en groenvoorziening blijft verlichting gehandhaafd wanneer er sprake is van een hoofdfietsroute of hoofdwandelroute of er geen alternatieve route is
 - d. Speelplekken worden voorzien van verlichting met een sensor; de verlichting schakelt na 22.00 uur uit.
 - e. Bestaande verlichting bij hondenuitlaatplekken blijft behouden en wordt voorzien van een sensor. Nieuwe hondenuitlaatplekken worden voorzien van verlichting met sensor.
 - f. Naast de verlichte hoofdfietsroute buiten de bebouwde kom kan het college per kern een secundaire (hoofd)fietsroute aanwijzen.
 - g. Alle conventionele armaturen worden uiterlijk in 2031 vervangen door ledverlichting.

Aanleiding

De gemeenteraad heeft op 22 juni 2023 nieuw beleid voor openbare verlichting vastgesteld. Het uitgangspunt van dit beleid luidt: 'donker waar mogelijk, licht waar nodig'. Hiermee draagt Wijchen bij aan een betere leefomgeving voor mens en dier. Op veel plaatsen in Wijchen moet de verouderde openbare verlichting worden vervangen door moderne LED-verlichting.

Door middel van vragenlijsten, gesprekken en ervaringsstraten werden inwoners actief betrokken bij het concreet maken van het beleid. De uitkomsten zijn gebruikt bij het opstellen van een Lichtkader. Dit is een praktische uitwerking van het beleid die helpt bij toekomstige keuzes over openbare verlichting. Om ervoor te zorgen dat het beleid aansluit bij wat inwoners belangrijk vinden, worden enkele wijzigingen voorgesteld.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
22-06-2023	Vaststelling beleidsplan Openbare Verlichting 2023 t/m 2030
17-10-2024	Motie "licht in de duisternis"
15-04-2025	Informatienota "stand van zaken uitvoering lichtbeleidsplan"
09-09-2025	Informatienota "informatiecampagne uitvoering beleidsplan openbare verlichting"
27-01-2026	Informatienota "resultaten participatie ervaringsgebieden openbare verlichting"

Gewenst resultaat

Een vastgestelde visie op openbare verlichting in de gemeente Wijchen voor de komende jaren, tot stand gekomen met inbreng van inwoners.

Aanpassingen

De volgende aanpassingen worden doorgevoerd aan het beleidsplan Openbare Verlichting:

- Telemanagement toe te passen op plaatsen waar dit van meerwaarde is, zoals het centrum van Wijchen en doorgaande (hoofd)wegen.
- Verlichting in het buitengebied wordt bij reconstructie of einde levensduur alleen verwijderd wanneer er geen sprake is van een verkeersonveilige situatie (bijvoorbeeld scherpe bochten of kruisingen).
- In parken en groenvoorziening blijft verlichting gehandhaafd wanneer er sprake is van een hoofdfietsroute of hoofdwandelroute of er geen alternatieve route is.
- Speelplekken worden voorzien van verlichting met een sensor; de verlichting schakelt na 22.00 uur uit.
- Bestaande verlichting bij hondenuitlaatplekken blijft behouden en wordt voorzien van een sensor. Nieuwe hondenuitlaatplekken worden voorzien van verlichting met sensor.
- Naast de verlichte hoofdfietsroute buiten de bebouwde kom kan het college per kern een secundaire (hoofd)fietsroute aanwijzen.
- Alle conventionele armaturen worden uiterlijk in 2031 vervangen door ledverlichting.

De hierboven opgesomde aanpassingen zijn beschreven in het "was-wordt" document in bijlage 2.

Argumenten

1.1. De aanpassingen zorgen voor meer steun voor het beleidsplan openbare verlichting bij inwoners van de gemeente Wijchen.

Uit vragenlijsten en gesprekken met inwoners kwamen een aantal zorgen steeds terug. Bijvoorbeeld het veilig uitlaten van honden in het donker en veilige fietsroutes tussen de dorpen. Voor deze belangrijkste zorgen voeren we deze wijzigingen door.

1.2. Met de voorgestelde aanpassingen blijft het beleid aansluiten bij de uitgangspunten van het eerder vastgestelde plan.

Met de voorgestelde aanpassingen nemen we de zorgen van inwoners serieus, terwijl we ons blijven houden aan de beleidsuitgangspunten zoals door de raad vastgesteld. Bijvoorbeeld: op plekken waar nu toch lichtmasten komen, gebruiken we sensoren. Zo brandt de verlichting alleen als dat nodig is.

Tegenargumenten en risico's

- 1.1. *Met de voorgestelde aanpassingen worden niet alle bezwaren opgelost.*
Een deel van de inwoners voelt zich nog steeds niet prettig bij het belangrijkste uitgangspunt van het beleid: "niet verlichten, tenzij". Voor deze groep zijn de aanpassingen niet voldoende.

Financiële gevolgen

In het eerder vastgesteld beleidsplan voor openbare verlichting 2023-2030 zijn er investeringskredieten beschikbaar gesteld om het plan te kunnen uitvoeren. Door de eerder beschreven problemen in de uitvoering hebben de investeringen niet plaats gevonden. De kredieten zijn wel ieder jaar doorgeschoven. Dit betekent dat er in de huidige begroting al ruimte is voor grote investeringen voor de openbare verlichting. Gelijk aan het opstellen van het Lichtkader is het beheerplan openbare verlichting financieel herijkt en is een nieuw tijdspad uitgezet.

De herijking resulteert in verspreiding van de investeringen, dit leidt tot een verschuiving in de kapitaallasten. In de eerste jaren dalen de kapitaallasten. Op langer termijn minimaliseert het verschil op de kapitaallasten, omdat het totale investeringsbedrag vergelijkbaar is. In de huidige begroting is voor € 6.933.783 aan investeringen aan openbare verlichting opgenomen. Het voorliggende plan raamt, tot en met 2036, € 6.737.448 aan investeringen. De investeringen schrijven we af in overeenstemming met de Nota Investeren en Afschrijven.

Kapitaallasten	2027	2028	2029	2030	2031
Huidige begroting	€ 203.272	€ 257.244	€ 261.919	€ 270.111	€ 300.327
Herijkt beheerplan	€ -	€ 68.268	€ 130.808	€ 176.704	€ 211.779
Verschil	€ -203.272	€ -188.976	€ -131.111	€ -93.407	€ -88.549

De kosten voor achterstallig onderhoud worden gedekt uit de reserve, dit is in overeenkomst met het eerder vastgestelde plan.

Daarnaast zijn de elektra kosten aangepast aan de uitgangspunten van het herijkt beheerplan. In de begroting 2027 is de raming per 2027 met € 84.000 naar € 210.000 verhoogd. Gecompenseerd met de daling van de kapitaallasten, leidt dit voorstel in de eerste 5 jaar tot een voordeel.

De financiële gevolgen van deze nota zijn reeds verwerkt in de begroting. Indien uw besluitvorming afwijkt, zal dit leiden tot een begrotingswijziging.

Met eventuele aanpassingen van de buitenruimte n.a.v. het aanwijzen van secundaire fietsroutes is in dit plan (financieel) geen rekening gehouden.

Communicatie

Na het vaststellen van de wijzigingen maken we deze openbaar. Daarna wordt het Lichtkader door het college vastgesteld. We informeren de inwoners hierover. We leggen uit wat er in het beleid en het Lichtkader staat. Met een infographic of animatie op de website www.wijchen.nl/verlichting laten we zien hoe we met het Lichtkader werken. Als inwoners dat willen, kunnen ze het Lichtkader bekijken.

Op de projectwebsite staat ook waar we de komende jaren gaan werken aan het vervangen van de conventionele verlichting.

Inwonersparticipatie

De inwoners van de gemeente Wijchen zijn betrokken bij het maken van het Lichtkader. Dit gebeurde tijdens het proces om het beleid concreet te maken. Leefbaarheidsgroep Woezik is nauw betrokken geweest bij het proces als klankbord. In de zomer van 2025 konden inwoners via een enquête aangeven hoe zij de openbare ruimte 's avonds en 's nachts gebruiken en wat zij belangrijk vinden aan de verlichting. In totaal vulden 426 inwoners deze vragenlijst in.

In november konden inwoners het effect van het beleid zien in verschillende ervaringsstraten, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Ook daar konden bezoekers een vragenlijst invullen. Binnen de bebouwde kom deden 102 mensen dit, en buiten de bebouwde kom werd de vragenlijst 19 keer ingevuld.

De informatie uit deze vragenlijsten is gebruikt bij het maken van het Lichtkader. De reacties waren aanleiding om aanpassingen in het beleidsplan openbare verlichting voor te stellen via dit raadsvoorstel. Met het vaststellen van het Lichtkader is de fase waarin inwoners konden meedenken afgerond. Daarna begint de informatiefase. Dit betekent dat inwoners vooraf worden geïnformeerd.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na vaststellen van het gewijzigde beleidsplan openbare verlichting, stelt het college het Lichtkader vast. Met een informatienota wordt de raad geïnformeerd over de inhoud van het Lichtkader.

De voorbereiding van de vervanging van de conventionele verlichting voor LED is inmiddels opgestart. Dit betekent dat er bestekken worden opgesteld voor de uitvoering van de vervanging en de levering van led-armaturen. Zodra deze bestekken aanbesteed zijn, kan de uitvoering van start gaan.

In de periode 2026-2031 wordt alle conventionele verlichting van de gemeente Wijchen vervangen.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel

Vaststellen gewijzigd beleidsplan openbare verlichting 2023-2030

Bijlage 1: gewijzigd beleidsplan openbare verlichting 2023-2030

Bijlage 2: beleidsaanpassingen was – wordt

2.1.2. Licht op maat

“In nieuwe situaties en bij vervanging gaan we een telemanagementsysteem toepassen.”

Wordt:

“In nieuwe situaties en bij vervanging gaan we in enkele gevallen een telemanagementsysteem toepassen. Hierbij kijken we zorgvuldig of telemanagement in de betreffende situatie meerwaarde biedt, bijvoorbeeld bij doorgaande (hoofd)wegen en in het centrum van Wijchen.”

2.2.4. Buitengebied

“Staat er nu reeds verlichting en is er geen sprake van een verkeersonveilige situatie, dan wordt de verlichting verwijderd op moment van een reconstructie, vervanging of anders gedurende de looptijd van dit beleid.”

wordt:

“Staat er nu reeds verlichting en is er geen sprake van een verkeersonveilige situatie, dan wordt de verlichting verwijderd op moment van een reconstructie of bij einde levensduur.”

2.2.7. Parken en groenvoorzieningen

“Daar waar nu verlichting staat en er geen sprake is van een hoofdfietsroute of hoofdwandelroute of er een alternatieve route is, dan wordt deze verwijderd in deze beleidsperiode.”

Wordt:

“Daar waar nu verlichting staat en er geen sprake is van een hoofdfietsroute of hoofdwandelroute of er een alternatieve route is, dan wordt deze verwijderd bij reconstructie of einde levensduur.”

2.2.8. Speelplekken, jeu de boules banen en hondenuitlaatplekken

“Speelplekken worden niet verlicht. Daar waar nu verlichting staat wordt deze in deze beleidsperiode of aan einde van de levensduur verwijderd.”

Wordt:

“Speelplekken worden verlicht met toepassing van een sensor. Na 22.00u wordt de verlichting uitgeschakeld”

“Hondenuitlaatplekken verlichten we niet. Staat er nu verlichting dan wordt deze waar mogelijk voorzien van een sensor. Bij vervanging wordt er geen nieuwe verlichting geplaatst.”

Wordt:

“Op hondenuitlaatplekken wordt verlichting gehandhaafd indien deze aanwezig is en wordt deze verlichting waar mogelijk voorzien van een sensor. Nieuwe hondenuitlaatplekken worden voorzien van verlichting met sensor.”

2.2.11. Fietsroutes

"Buiten de kom is tussen de kernen en Wijchen 1 verlichte hoofdfietsroutes. Er komen er niet meer verlichte fietsroutes buiten de kom."

Wordt:

"Buiten de kom is tussen de kernen en Wijchen één verlichte hoofdfietsroute. Een secundaire (hoofd)fietsroute per kern kan door het college worden aangewezen."

"Daar waar nu aparte verlichting staat wordt, bij vervanging of uiterlijk in deze beleidsperiode, in overleg met belanghebbenden onderzocht om deze te verwijderen."

Wordt:

"Daar waar nu aparte verlichting staat, wordt in overleg met belanghebbenden bij vervanging onderzocht of deze verwijderd kan worden."

4.1 snelheid vervanging conventionele armaturen in led

"We voorzien de nieuwe armaturen in elk geval van een telemanagementsysteem. Dit zorgt ervoor dat de verlichting op afstand te bedienen is, de verlichting gedimd kan worden, een melding gekregen wordt wanneer een lamp niet brandt en waarmee te zien is of het een storing boven de grond of onder de grond is. Bij een storing onder de grond moet de netbeheerder ingeschakeld worden. Het oplossen van dergelijke storingen kent een langere doorlooptijd. Doordat het telemanagementsysteem aangeeft welke soort storing het betreft, hoeft de storing niet eerst door een monteur bekeken te worden.

We leggen twee opties voor:

- a. In een periode van 2 jaar alles vervangen met een TMS erop
- b. In een periode van 4 jaar alles vervangen met een TMS erop

Er is geen andere optie."

Wordt:

"We passen alleen telemanagement toe waar dit een meerwaarde biedt, bijvoorbeeld op doorgaande (hoofd)wegen en in het centrum van Wijchen.

Op enkele plaatsen voorzien we de nieuwe armaturen van een telemanagementsysteem. Dit zorgt ervoor dat de verlichting op afstand bediend en gedimd kan worden. Daarnaast wordt een melding ontvangen wanneer een lamp niet brandt en is zichtbaar of sprake is van een storing boven of onder de grond. Bij een storing onder de grond moet de netbeheerder worden ingeschakeld. Het oplossen van dergelijke storingen kent een langere doorlooptijd. Doordat het telemanagementsysteem aangeeft om welk type storing het gaat, hoeft een monteur de storing niet eerst te beoordelen. In woonwijken wordt bij een defect armatuur over het algemeen direct melding gedaan door inwoners.

Alle conventionele armaturen worden uiterlijk in 2031 vervangen."